

O‘ZBEKISTONDAGI ZIYORAT TURIZMIDA
DINIY FENOMENNING AHAMIYATI

Xotamxonov Muhammadjon Murodjon o‘g‘li
O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi
Qiyosiy dinshunoslik yo‘nalishi 1-kurs magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada avvalambor, ziyoratgoh atamasi haqida qisqacha tushuncha, uning rivojlanishi tarixi, ziyorat turizm sohasiga kiritilayotgan investitsiyalar va yaratilayotgan imkoniyatlar haqida ma‘lumotlar berib o‘tilgan. Shuningdek, yurtimizda ushbu sohaga qaratilgan e‘tibor, yaratilgan shart-sharoitlar haqida keng yoritilib o‘tilgan. Bundan tashqari, ziyoratgohlar bilan bog‘liq diniy fenomenologik jarayonlarga to‘xtalib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar. turizm, ziyorat, ziyoratgoh, din, strategiya, turistlar, fenomen, tarixiy obidalar, turistik shaharlar.

Ziyorat turizm – sayohat, sayyohlik, sayohat qilish, faol ilmiy-estetik ko‘nikmalarni egallash turlaridan biri. Ziyorat turizmi deganda esa jismoniy shaxsning doimiy istiqomat joyidan, ma‘rifiy, kasbiy, amaliy borilgan joyda haq to‘lanadigan faoliyat bilan shug‘ullanmagan holda uzog‘i bilan 1 oy muddatga jo‘nab ketish tushuniladi. Ko‘pgina mamlakatlarda ziyorat turizmi davlat iqtisodiyotining rivojlangan sohasi hisoblanadi. Chunki turli mamlakatlarga sayohat qilishni istamaydigan inson bo‘lmasa kerak.

Dunyoda turizmning 200 dan ortiq turlari bo‘lib, ular orasida ziyorat turizmi tez rivojlanayotgan, istiqbolli yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatimizda ilgari tarixiy, madaniy turizm bilan cheklanib qolingan bo‘lsa, oxirgi besh yilda safari (cho‘l), etnografik, gastronomik yangi yo‘nalishlar qatorida ziyorat turizmiga ham alohida e‘tibor qaratilmoqda. Chunki O‘zbekiston bu borada yuqori salohiyatga ega bo‘lib, imkoniyatlaridan to‘liq foydalana olmayotgani ayni haqiqat. Islom sivilizatsiyasi beshigi, ma‘rifat va madaniyat markazi sifatida tanilgan yurtimizda dinimiz rivoji, jahon ilmu fani taraqqiyotiga hissa qo‘shgan allomalar, mutafakkir olimlar, ulamolar va ulug‘ avliyolar yetishib chiqqan. Dunyoda ularning ziyoratgoh va muborak qadamjolarini ziyorat qilishga ehtiyoj yuqori. Ayni shu maqsadda, ya‘ni o‘zga madaniyatlar bilan yaqindan tashishish, boshqa hudud tarixi, muqaddas ziyoratgohlari haqida tarixiy bilimlarga ega bo‘lish, muborak manzillarni ziyorat qilishga qaratilgan ziyorat turizmi shakllandi.

Ziyorat turizmi yo‘nalishida to‘g‘ri targ‘ibotni yo‘lga qo‘yish va ziyorat ob‘ektlari haqida ilmiy asoslangan ma‘lumotlarni taqdim etish maqsadida 2021 yil 24 fevralda O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Ichki va ziyorat turizmini rivojlantirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida” gi 100-sonli Qarori qabul

qilinib, ushbu qarorga muvofiq Ziyorat turizmini rivojlantirishni muvofiqlashtirish kengashi tashkil etildi. Muvofiqlashtirish kengashining asosiy vazifalari etib quyidagilar belgilandi:

- ✓ O‘zbekistonning ziyorat turizmi salohiyatini to‘liq o‘rganish, ma’lumotlarni tizimlashtirish, ziyoratgohlar, ulamolar va ularning ilmiy merosi haqida ilmiy asoslangan ma’lumotlarni shakllantirish;
- ✓ turizmi bozorida real ehtiyojni markazlashgan tarzda tahlil qilish;
- ✓ targ‘ibot ishlarini sifatli va puxta tashkil qilish;
- ✓ media kontent, audiovizual mahsulotlar, maqola va broshyuralar uchun ilmiy asoslangan materiallarni ko‘rib chiqish va ma’qullash;
- ✓ moddiy madaniy meros ob‘ektlaridagi axborot tablolari, gidlar va ekskursiya etakchilarining ekskursiya materiallari uchun sifatli materiallar shakllantirilishini muvofiqlashtirish;
- ✓ turli konfessiyalarning moddiy madaniy meros ob‘ektlari uchun ziyorat odobi bo‘yicha tavsiyalar tayyorlanishini tashkil qilish.

Mamlakatimizdagi mavjud ziyorat turizmi salohiyatidan yanada unumli foydalanish, O‘zbekiston zaminini dunyo sivilizatsiyasining muhim makazlaridan biri sifatida namoyon qilish, jahon hamjamiyati va xalqaro tashkilotlarning yuqori e’tiroflariga sazovor bo‘lish, shuningdek, ziyorat turizmi xizmatlarini diversifikatsiya qilish va turizm eksportini oshirish hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasida ichki va ziyorat turizmini yanada rivojlantirish choratadbirlari to‘g‘risida” 2021 yil 9 fevraldagi PF-6165-son Farmoni ijrosini ta’minlash maqsadida 2022 yil 20 mayda O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Xalqaro ziyorat turizmi haftaligi”ni tashkil etish va o‘tkazish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 282-sonli Qarori qabul qilindi. O‘zbekiston bugun dunyoga yangi imkoniyatlarni ochayotgan, barqaror rivojlanayotgan, ziyorat va sayohat uchun xavfsiz mamlakat sifatida yanada kengroq tanilmoqda. Prezidentimiz tomonidan “Tabarruk ziyorat” turizm konsepsiyasining tasdiqlanishi, yaqinda bo‘lib o‘tgan Shanxay hamkorlik tashkilotining Samarqand sammitida O‘zbekiston a’zo davlatlarda 2023 yilni turizmni rivojlantirish yili deb e’lon qilishi uning xalqaro ahamiyatini yaqqolroq namoyon etdi. Albatta amalga oshirilayotgan islohotlar xorijliklarning yurtimizga tashrifi uchun muhim omil hisoblanadi.

Xulosa. Har bir davlatning rivojlanish tarixiga nazar soladigan bo‘lsak, albatta turizm bilan bog‘liq bo‘ladi. Har bir davlat o‘z yurtini butun dunyoga tanitish uchun ham o‘zining turizm sohasini yetarli ehtiyojlar bilan ta’minlaydi.

Biz bu maqolani to‘liq yoritib berish jarayonida turizmning qadimgi davrlardan buyon to hozirgacha rivojlanib kelayotganiga amin bo‘ldik. Shunday ekan, biz qanday sohaga qiziqishimizdan qat’iy nazar turizm sohasi bilan o‘zimizning hayotiy faoliyatimizni bog‘lashimiz zarur. Oxirgi 3-4 yildan buyon turizm sohasiga

qaratilayotgan e'tibor juda ham katta. Bu sohaga kirib kelgan inson hech qachon uni tark eta olmaydi. O'z rivoji uchun sarmoya kiritgan har bir davlat kelgusi yillarda rivojlangan davlatlar orasida eng yuqori darajani egallaydi.

Biz ham o'z ajdodlarimizdan qolgan merosni butun dunyoga tanitishimiz lozim. Bugungi kunda hukumat tomonidan turizm sohasini modernizatsiya qilish, davlatda transport va mehmonxona infrastrukturasi yaxshilash, hamda turizmda normativ huquqiy bazani mukammallashtirish sohalarida ulkan ishlar amalga oshirilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ILOVALAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot Strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021 yil 24 fevraldagi "Ichki va ziyorat turizmini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi 100-sonli Qarori.
3. Erkayeva Barno Abdurahimovna "O'zbekistonda tarixiy-madaniy turizmni rivojlantirishning ijtimoiy-iqtisodiy jihatlari".
4. Ro'ziyev Sh. "O'zbekistonda tarixiy- madaniy turizmni rivojlantirishning tashkiliy iqtisodiy mexanizmini indikativ boshqarish metodikasi".

Internet saytlari

1. <https://lex.uz/acts/-65108>